

INFORMACJA, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, hol główny, tel.: 61 626 66 66; fax 61 626 67 44, e-mail: kancelaria@umww.pl

Adolf Rafał Jan hrabia Bniński herbu Łódzia

Adolf Rafał Jan hrabia Bniński herbu Łódzia

ps. „Białoń”

21.08.1884 – 08.07.1942

Źródło zdjęcia: Narodowe Archiwum Cyfrowe i Archiwum Państwowe w Bydgoszczy

Autor tekstu: dr Rafał Sierchuła IPN Poznań

Adolf Rafał Jan hr. Bniński z Łodzi h. Łódzia ps. „Białoń” urodził się w 21 sierpnia 1884 r. w Kosowie w pow. gostyńskim. Główny Delegata Rządu RP na ziemie polskie wcielone do Rzeszy. Był synem Karola Jana Pawła Bnińskiego (1854 – 1895) i Emilii z Potworowskich herbu Dębno (1864 – 1933).

W 1905 r. zdał egzamin dojrzałości w Gimnazjum Miejskim w Inowrocławiu. Następnie studiował nauki rolnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, potem na uniwersytetach w Monachium i w Halle, gdzie uzyskał absolutorium. Na początku I wojny światowej został zmobilizowany przez władze niemieckie do administracji zastępczej na terenach okupowanych zaboru rosyjskiego. Pełnił funkcję referenta przy naczelniku powiatu w Kutnie, później w Gostyninie i Łodzi.

Od grudnia 1918 r. był komisarzem w Łodzi i w powiatach łaskim oraz brzezińskim. Zrzekł się jednak tej funkcji wobec wydarzeń w Wielkopolsce. Od listopada 1918 r. pełnił bowiem równoległe z ramienia Naczelnej Rady Ludowej funkcję kontrolera urzędu starościńskiego w powiecie średzkim. Od stycznia do września 1920 r. był pierwszym polskim starostą tego powiatu. Dekretem prezydenta RP z 2 stycznia 1922 r. objął urząd Wojewody Poznańskiego. W okresie przewrotu majowego w 1926 r. wprowadził w województwie poznańskim rygory stanu wyjątkowego. W wyborach 31 maja 1926 r. był kontrkandydatem marszałka Józefa Piłsudskiego na urząd prezydenta RP. Po jego rezygnacji brał udział w następnych wyborach, przegrywając w drugiej turze z Ignacym Mościckim. W 1928 r. zrezygnował z funkcji wojewody. W latach 1935 – 1938 został powołany przez Prezydenta RP do senatu IV kadencji. Pracował tam w komisjach: gospodarczo – skarbowej, kontroli długów państwa, oświatowej, prawniczej, regulaminowej, rolnej i spraw zagranicznych. W 1937 r. założył Stronnictwo Zachowawcze o orientacji konserwatywnej i był prezesem jego Rady Głównej. Pod koniec lat trzydziestych uchodził za zwolennika monarchizmu, choć jednocześnie utrzymywał kontakty z Frontem Morges. Jesienią 1939 r. został wywłaszczony z majątku przez niemieckiego okupanta.

Od początku okupacji zaangażował się w działalność konspiracyjną, współpracując z Cyrylem Ratajskim, Adamem Poszwińskim i ks. infułatem Józefem Prądzyńskim, mężem zaufania Rządu RP, który 3 maja 1940 r. desygnował go na urząd Głównego Delegata Rządu RP na ziemie polskie wcielone do Rzeszy.

Formalna nominacja ze strony Rządu nastąpiła 3 grudnia 1940 r. Współpracował z powołanym w Poznaniu w lipcu 1940 r. Porozumieniem Stronnictw Politycznych, w którym reprezentowane były: Stronnictwo Narodowe, Stronnictwo Ludowe, Stronnictwo Pracy i „Ojczyzna”. W czerwcu 1941 r. pisał: „Na terenie Ziemi Zachodnich warunki pracy konspiracyjnej są niezmiernie ciężkie. Cały obszar można by porównać do silnie strzeżonego więzienia, w którym każdy ruch jest ze wszech stron obserwowany”.

Adolf Bniński został aresztowany 28 lipca 1941 r. w związku z odmową sygnowania manifestu do narodu polskiego w sprawie akcji antysowieckiej u boku Niemiec. Po wstępnym przesłuchaniu został osadzony w Forcie VII. Wkrótce Niemcy uzyskali informację co do roli jaką pełnił Bniński w konspiracji. W dniu 7 lipca 1942 r. w godzinach wieczornych wraz z grupą współpracowników został wywieziony w podpoznańskie lasy i tam zamordowany. Miejsce pochówku pozostaje nieznanne.

Projekt powstał we współpracy z oddziałem IPN Poznań.

Zachęcamy do śledzenia naszego cyklu biografii oraz uczestnictwa 27 września br. w 85. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego. Organizatorem uroczystości jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

Archiwum Państwowe w Bydgoszcy

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Dziękujemy za odwiedziny i zapraszamy ponownie